

یا پذیرش مشوق‌ها یا قرار گرفتن در برابر شورای امنیت

گفتگوی بهنام باوندپور با ابراهیم یزدی، صدای آلمان

۱۳۸۵/۶/۳

"مقام رهبری با صراحت گفتند که ایران تحت هیچ شرایطی غنی‌سازی را متوقف نخواهد کرد. بنابراین هر نوع بحث دیگری حاشیه است."

گرچه هنوز متن و مضمون کامل پاسخ ایران به بسته پیشنهادی کشورهای موسوم به گروه ۵+۱ منتشر نشده، اما طرفین بر گسترده و پیچیده بودن آن تاکید دارند و تحلیل‌های مختلفی نیز در مورد آن بخصوص در رسانه‌ها مطرح شده است.

برخی اعتقاد دارند که چون از یکسو پاسخ ایران صریح نیست و از سوی دیگر رهبر جمهوری اسلامی آیت‌الله خامنه‌ای بر تداوم غنی‌سازی اورانیوم تاکید کرده است، باید در انتظار فعال شدن شورای امنیت در قبال پرونده هسته‌ای جمهوری اسلامی بود.

در همین زمینه، دکتر ابراهیم یزدی وزیر خارجه دولت موقت مهندس بازرگان و دبیرکل نهضت آزادی ایران، به پرسشهای ما پاسخ داده است.

مصاحبه‌گر: بهنام باوندپور

هنوز مضمون کامل پاسخ ایران به بسته‌ی پیشنهادی گروه ۵+۱ فاش نشده، اما تقریباً روشن است که پاسخ صریحاً «آری» و یا «نه» نیست. از آنجایی که گروه ۵+۱ هم از همان ابتدا این بسته‌ی مشوق‌ها را آخرین شانس ایران خوانده بود، فکر نمی‌کنید که تا پایان ماه اوت، یعنی مهلت تعیین شده از سوی شورای امنیت برای ایران، واکنش ۵+۱ فعال کردن شورای امنیت باشد؟

ابراهیم یزدی: آنچه که مسلم است، این است که دو گزینه در برابر ایران قرار داده شده، گزینه‌ی اول این است که پیشنهادات ۵+۱ که ضمن درخواست توقف غنی‌سازی اورانیوم هست، نه تمامی فعالیت‌های اتمی، و بعد به ازای آن یک سلسله امتیازها یا تشویق‌ها را پیشنهاد دادند، اگر ایران این را نپذیرد، گزینه‌ای که در برابر او قرار دارد قطعنامه‌ی شورای امنیت است که توقف تمامی فعالیت‌های هسته‌ای ایران را، حتی آن بخشی را که تحقیقاتی است می‌خواهد، بدون اینکه هیچ نوع امتیازاتی برای ایران قائل شده باشد، بنابراین ایران باید بین این دو گزینه یکی را انتخاب بکند، اگر چه متن نهایی پاسخ ایران منتشر نشده است و هر نوع اظهار نظری پیرامون آن زودرس می‌باشد، اما در هر حال مقام رهبری با صراحت گفتند که ایران تحت هیچ شرایطی غنی‌سازی را متوقف نخواهد کرد. بنابراین هر نوع بحث دیگری حاشیه است. مسئله‌ی اساسی این است که آیا ایران غنی‌سازی را متوقف می‌کند یا خیر. جواب هم به نظر من، اینکه حالا متن جواب ارسالی ایران بسیار گسترده است، نه گفته‌اند «نه»، نه گفته‌اند «آری»، ولی در هر حال جوابی که در ایران منتشر شده است و مقام رهبری بیان کرده‌اند، این است که ایران غنی‌سازی را تحت هیچ شرایطی متوقف نخواهد کرد.

خبرگزاری فارس در گزارشی نوشته که پیش‌بینی می‌شود که محافل غربی در مواجهه با پاسخ ایران، موضعی انفعالی بگیرند و حربه‌ی تهدید از طریق شورای امنیت را پررنگ نکنند. آیا با این پیش‌بینی موافقید؟

ابراهیم یزدی: چون در آن پیشنهاد ۵+۱ اجماع نظر وجود دارد، یعنی هم کشورهای اروپایی، هم آمریکا، هم چین، هم روسیه، هر شش عضو آن ۵+۱ در آن پیشنهادات به اجماع نظر رسیده‌اند. طبیعی است، اگر چنانچه جوابی که ایران می‌دهد، برای آن گروه قانع‌کننده نباشد، هیچ راهی برای آنها جز اینکه قطعنامه‌ی شورای امنیت را پیگیری کنند، وجود نخواهد داشت.

همه از طولانی و پیچیده بودن پاسخ ایران به بسته‌ی پیشنهادی صحبت می‌کنند. فکر نمی‌کنید که همین پیچیدگی و در عین حال ابراز آمادگی ایران برای مذاکره‌ی جدی از سوی غرب به عنوان در پیش گرفتن سیاست تأخیر و تعلل ارزیابی بشود؟

ابراهیم یزدی: برخی از تحلیل‌گران غربی به این نکته پرداخته‌اند که ایران سیاست تعلل و تردید و تعویق را اتخاذ کرده است، اما تا زمانی که این متن منتشر نشود، نمی‌توان اظهار نظر کرد. آن چیزی که ما در ایران به عنوان نهضت آزادی ایران معتقدیم و گفته‌ایم، این است که ایران با چند شرط، (بسته پیشنهادی) ۵+۱ را بپذیرد. یکی اینکه ایران شرط بکند که باید عضو باشگاه اتمی در دنیا شناخته شود، برای اینکه این احتمال وجود دارد، بحث شده است که ممکن است مقررات «ان. پی. تی» را تغییر بدهند، یک باشگاه اتمی بوجود بیاید و تمام کسانی که در این مقطع یک کشور هسته‌ای شناخته می‌شوند، عضو آن باشگاه بشوند و از آن پس هیچ کشور دیگری حق نداشته باشد به کسب دانش و فناوری هسته‌ای دست بزند. ایران اگر بخواهد ۵+۱ را بپذیرد، می‌بایست اولاً این شرط را بگذارد که در تحت هر شرایطی ایران باید عضو آن باشگاه پذیرفته بشود، یعنی اگر یک روزی مسائلش را با غرب حل کرد، بتواند فعالیت‌های هسته‌ای مستقل خودش را ادامه بدهد، دوم هم اینکه آن امتیازاتی که به ایران دادند تاکتیکی است و نه استراتژیک و ما پیشنهاداتی هم در آن زمینه دادیم که اگر ایران بخواهد آن را بپذیرد، باید به آنها توجه بکند. اما ما نمی‌دانیم که آیا آن نظریاتی که ما دادیم و چندین بار هم مطرح شده است، آیا در این نامه‌ی ایران، در پاسخ به ۵+۱ ملاحظه و توجه شده است یا خیر.

خبرگزاری رویترز در گزارش خود از جمله به این مسئله اشاره کرده است که احتمالاً پاسخ ایران به شکلی تهیه شده که بتواند میان اعضای شورای امنیت، یعنی روسیه و چین با آمریکا، انگلستان و فرانسه شکاف ایجاد کند. با توجه به توافق عمومی اعضای شورای امنیت بر سر توقف کامل تمام فعالیت‌های هسته‌ای ایران، آیا به نظر شما اینطور تلاش احتمالی، اصولاً چنین شکافی را ایجاد خواهد کرد؟

ابراهیم یزدی: من بعید می‌دانم پیشنهادی که ایران داده باشد این شکاف را ایجاد کند. مگر تنها چیز این است که ظاهراً تیم‌های مستقل ایران در سازمان انرژی هسته‌ای کشور با روس‌ها در حال مذاکره هستند. اگر ایران مستقل از پیشنهادات ۵+۱ بر سر غنی‌سازی اورانیوم در خاک روسیه به توافق برسد، شاید آن وقت هم پیشنهادات ۵+۱ و هم قطعنامه‌ی سازمان ملل یا بلاموضوع خواهد شد یا بسیار سست و بی‌پایه خواهد شد. اگر چنانچه ایران بخواهد، غنی‌سازی در خاک روسیه را پیگیری بکند، این خودش ممکن است در شرایط کنونی تأثیری بر پیشنهادات ۵+۱ و قطعنامه‌ی شورای امنیت داشته باشد، ولی همه‌ی ناظرین و تحلیل‌گران می‌دانند که در مورد همکاری‌های هسته‌ای بین ایران و روسیه، ایران نمی‌تواند چندان به روس‌ها اعتماد داشته باشد. سوابق روس‌ها در ایران خیلی مثبت نیست.